

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 27.11.2013
COM(2013) 821 final

2013/0407 (COD)

Návrh

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY

kteřou se posilují některé aspekty presumpce nevinny a práva být přítomen při trestním řízení před soudem

{SWD(2013) 478 final}

{SWD(2013) 479 final}

{SWD(2013) 500 final}

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

1.1. Úvod

1. Cílem tohoto návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady je posílit některé aspekty práva osob podezřelých nebo obviněných v trestním řízení v celé Evropské unii na presumpci nevinu, dokud jim není prokázána vina pravomocným rozsudkem, a posílit právo na to být přítomen při řízení před soudem.
2. Podle čl. 82 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie („SFEU“) by vzájemné uznávání rozhodnutí mělo být základním kamenem justiční spolupráce, tj. justiční rozhodnutí přijatá v jednom členském státě by měla být považována za vzájemně rovnocenná rozhodnutím přijatým v jiném členském státě, a tudíž rovněž vykonatelná kdekoliv v EU. Justiční spolupráce musí být založena na vzájemné důvěře v různé justiční systémy, přičemž dojem, že nejsou pokaždé respektována práva podezřelých nebo obviněných osob má na vzájemnou důvěru a následně i na justiční spolupráci neúměrně negativní dopad.
3. V této souvislosti se Stockholmský program¹ výrazně zaměřuje na posílení práv jednotlivců v trestním řízení. Evropská rada v bodě 2.4 uvedeného programu vyzvala Komisi, aby předložila návrhy na vytvoření postupného přístupu k posílení práv podezřelých a obviněných osob prostřednictvím stanovení společných minimálních norem práva na spravedlivý proces.
4. Doposud byla přijata tři opatření: směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/64/EU ze dne 20. října 2010 o právu na tlumočení a překlad v trestním řízení², směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/13/EU ze dne 22. května 2012 o právu na informace v trestním řízení³ a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/48/EU ze dne 22. října 2013 o právu na přístup k obhájci v trestním řízení a řízení týkajícím se evropského zatýkacího rozkazu a o právu na informování třetí strany a právu na komunikaci s třetími osobami a konzulárními úřady v případě zbavení osobní svobody⁴. Opatření na ochranu zranitelných osob podezřelých nebo obviněných v trestním řízení jsou představována jako balíček spolu s touto iniciativou a spolu se směrnicí o prozatímní právní pomoci pro podezřelé nebo obviněné osoby zbavené osobní svobody a právní pomoci v rámci řízení týkajícího se evropského zatýkacího rozkazu.
5. Kromě toho zveřejnila Komise dne 14. června 2011 Zelenou knihu o uplatňování právních předpisů EU souvisejících s trestním soudnictvím v oblasti zadržení s cílem zvážit způsoby, jak posílit vzájemnou důvěru a používání zásady vzájemného uznávání v oblasti zadržení, v souladu s pravomocemi EU a v jejich mezích.
6. Celá agenda Komise v oblasti procesních práv má za účel zaručit právo na spravedlivý proces v Evropské unii. Zásada presumpce nevinu spolu s právy, která s ní souvisejí, pomáhá zajistit právo na spravedlivý proces. Rozličná práva osob podezřelých nebo obviněných v trestním řízení, která byla v posledních letech zavedena výše uvedenými směrnicemi EU, např. právo na tlumočení a překlad, právo

¹ Úř. věst. C 115, 4.5.2010, s. 1.

² Úř. věst. L 280, 26.10.2010, s. 1.

³ Úř. věst. L 142, 1.6.2012, s. 1.

⁴ Úř. věst. L 294, 6.11.2013, s. 1.

na informace a právo na přístup k obhájci, nepředstavují cíle samy o sobě. Všechna sledují obecnější cíl a představují spíše nástroje k uskutečnění práva na spravedlivý proces v praxi. Presumpce nevinny a s ní související práva k tomuto cíli přispívají. V případě přetrvávajícího porušování presumpce nevinny v členských státech nebude možné plně naplnit cíle agendy v oblasti procesních práv.

7. Proto Evropská rada ve Stockholmském programu výslovně vyzvala Komisi, aby se zabývala otázkou presumpce nevinny.
8. Komise tuto otázku důkladně posoudila ve svém posouzení dopadů a dospěla k závěru, že pro posílení tohoto základního práva je nutné přijmout opatření týkající se některých aspektů presumpce nevinny. K naplnění zastřešujících cílů opatření, která byla již přijata v oblasti procesních práv v trestním řízení a mezi něž patří klíčový nástroj, směrnice o právu na přístup k obhájci, je nicméně stále nutné, aby ve všech členských státech EU došlo k zaručení určité minimální úrovně ochrany zásady presumpce nevinny.
9. Tento návrh vychází z 82 odst. 2 SFEU. Uvedený článek stanoví, že „v rozsahu nezbytném pro usnadnění vzájemného uznávání rozsudků a soudních rozhodnutí a policejní a justiční spolupráce v trestních věcech s přeshraničním rozměrem mohou Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem stanovit formou směrnic minimální pravidla. Tato minimální pravidla přihlížejí k rozdílům mezi právními tradicemi a systémy členských států.

Týkají se:

a) vzájemné přípustnosti důkazů mezi členskými státy;

b) práv osob v trestním řízení;

c) práv obětí trestných činů;

d)[...].“

10. Současný návrh rovněž pomůže posílit právní záruky, které chrání jednotlivce, jichž se týká řízení vedené Úřadem evropského veřejného žalobce. Nedávno představený návrh nařízení Rady⁵ vyjasňuje, že podezřelá osoba disponuje všemi právy zaručenými právními předpisy EU, jakož i dalšími právy, která vyplývají přímo z Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“) a která se uplatní v souladu s platným vnitrostátním právem, přičemž obsahuje výslovný odkaz na právo na presumpci nevinny. Zavedením posílených norem pro presumpci nevinny uvedených v tomto návrhu, budou rovněž posíleny procesní záruky platné v řízení u Úřadu evropského veřejného žalobce.
11. Ustanovení čl. 6 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii stanoví, že základní práva, která jsou zaručena Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „EÚLP“) a která vyplývají z ústavních tradic společných členským státům, tvoří obecné zásady práva Unie. V čl. 6 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii je uvedeno, že Unie uznává práva, svobody a zásady obsažené v Listině, jež má stejnou právní sílu jako Smlouva o fungování Evropské unie a Smlouva o Evropské unii. Listina se vztahuje na orgány a instituce EU a členské státy při uplatňování práva EU, například v oblasti justiční spolupráce v trestních věcech v Evropské unii.
12. Článek 47 Listiny stanoví právo na spravedlivý proces. Článek 48 zaručuje právo na presumpci nevinny a má stejný význam a působnost jako právo zaručené v čl. 6

⁵ Návrh nařízení Rady o zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce, COM(2013) 534 final, 17.7.2013.

odst. 2 EÚLP⁶. Ustanovení čl. 6 odst. 2 EÚLP stanoví, že každý, kdo je obviněn z trestného činu, se považuje za nevinného, dokud jeho vina nebyla prokázána zákonným způsobem. Ustanovení čl. 11 odst. 1 Všeobecné deklarace lidských práv rovněž zaručuje tuto zásadu stejnou formulací. Rovněž čl. 14 odst. 2 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech⁷ obsahuje velmi obdobné ustanovení.

13. Evropský soud pro lidská práva (dále také jen „ESLP“) objasnil působnost článku 6 EÚLP. Soud opakovaně rozhodl, že platí i v přípravném řízení⁸ a že podezřelá nebo obviněná osoba disponují právy podle článku 6 EÚLP od prvních fází policejního výslechu⁹. Soud rovněž rozhodl, že se tyto záruky musí vztahovat na svědky, jsou-li ve skutečnosti podezřelí ze spáchání trestného činu, jelikož není podstatná formální kvalifikace postavení osoby¹⁰.
14. Zásada presumpce nevinny se v průběhu let vyvíjela. ESLP rozhodl, že čl. 6 odst. 2 EÚLP sdružuje tři klíčové požadavky¹¹: právo nebýt veřejně označován orgány veřejné moci za vinného před vynesením pravomocného rozsudku¹², důkazní břemeno leží na obžalobě a že pochybnosti o vině musí být vykládány ve prospěch obviněného a právo být seznámen s obviněním. ESLP rovněž uznává existenci jasné vazby mezi presumpcí nevinny a dalšími právy na spravedlivý proces v tom smyslu, že dojde-li k porušení těchto práv, je nevyhnutelně ohrožena rovněž presumpce nevinny: právo neobviňovat sám sebe, právo nespolupracovat a nevypovídat¹³ a právo na osobní svobodu (nebýt vzat do vyšetřovací vazby)¹⁴.
15. Právo být přítomen při řízení před soudem je základní právo na obhajobu. Právo obviněné osoby zúčastnit se osobně řízení před soudem je součástí práva na spravedlivé řízení stanoveného v článku 6 EÚLP, jak jej vykládá ESLP¹⁵. Posílení tohoto práva tudíž přispěje k posílení práva na spravedlivý proces.
16. Právo být seznámen s obviněním je upraveno směrnicí 2012/13/EU o právu na informace v trestním řízení, a proto se na něj tato směrnice nevztahuje. Vyšetřovací vazba je předmětem samostatných iniciativ¹⁶, a proto se jí tato směrnice nevěnuje. Všem ostatním výše uvedeným aspektům zásady presumpce nevinny (nebo s touto zásadou souvisejícím) se tento návrh věnuje.

⁶ Úř. věst. C 303, 14.12.2007, s. 30. Vysvětlení k Listině základních práv.

⁷ 999 U.N.T.S. 171. Mezinárodní pakt o občanských a politických právech je mezinárodní úmluvou o občanských a politických právech, která byla dne 16. prosince 1966 na Valném shromáždění Organizace spojených národů rezolucí otevřena k podpisu a kterou ratifikovaly všechny členské státy EU, a tudíž je pro ně v mezinárodním právu závazná.

⁸ *Salduz v. Turecko* (rozsudek ze dne 27.11.2008, stížnost č. 36391/02, bod 50).

⁹ Tamtéž bod 52.

¹⁰ *Brusco v. Francie* (rozsudek ze dne 14.10.2010, stížnost č. 1466/07, bod 47).

¹¹ *Barberà, Messegué and Jabardo v. Španělsko* (rozsudek ze dne 6.12.1988, stížnosti 10588/83, 10589/83 a 10590/83). Viz rovněž *Alenet de Ribemont v. Francie* (rozsudek ze dne 10.2.1995, stížnost 15175/89).

¹² *Minelli v. Švýcarsko* (rozsudek 25.3.1983, stížnost 8660/79).

¹³ *Funke v. Francie* (rozsudek ze dne 25.2.1993, stížnost 10828/84), *Murray v. Spojené království* (rozsudek ze dne 8.2.1996, stížnost 18731), *Saunders v. Spojené království* (rozsudek ze dne 17.12.1996, stížnost 19187/91).

¹⁴ S výjimkou případu, kdy odchýlení od zásady práva na osobní svobodu odůvodňuje veřejný zájem — viz *Kudla v. Polsko* (rozsudek ze dne 26.10.2010, stížnost 30210/96).

¹⁵ *Colozza v. Itálie* (rozsudek ze dne 12.2.1985, stížnost 9024/80).

¹⁶ KOM(2011) 327 v konečném znění, 14.6.2011. Tématem zelené knihy byla vyšetřovací vazba a vzájemné uznávání rozhodnutí o vazbě a ne vazebních opatření. Komise obdržela 81 odpovědí od členských států, představitelů občanské společnosti a nevládních organizací. Shrnutí odpovědí je zveřejněno na internetové stránce Komise. http://ec.europa.eu/justice/newsroom/criminal/opinion/110614_en.htm. V rámcové rozhodnutí Rady 2008/829/SVV ze dne 23. října 2009 o uplatnění zásady vzájemného uznávání na rozhodnutí o opatřeních dohledu jakožto alternativy zajišťovací vazby (Úř. věst. L 294, 11.11.2009, s. 20).

17. Tato směrnice stanoví minimální požadavky na úrovni EU, kterými se řídí některé aspekty práva podezřelých nebo obviněných osob na presumpci nevinu v souladu se Stockholmským programem a judikaturou ESLP. Podporuje tudíž uplatňování Listiny, a zejména jejích článků 6, 47 a 48, přičemž vychází z článku 6 EÚLP, jak je vykládán ESLP.

1.2. VÝSLEDKY KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

18. Zúčastněné strany byly konzultovány při několika příležitostech.
19. V roce 2006 Komise zveřejnila Zelenou knihu¹⁷ o presumpci nevinu. V rámci konzultace odpovědělo 11 členských států. Nezávislí odborníci a odborníci z praxe využili této příležitosti a upozornili na rozměňování zásady presumpce nevinu a zdůraznili, že se zdá, že vnitrostátní systémy stále více tolerují zásadu „presumpce viny“, zejména při vyšetřování cizích státních příslušníků nebo nerezidentů.
20. Komise byla rovněž v kontaktu s hlavními zúčastněnými stranami a těžila z konzultací ohledně dalších iniciativ, které jsou k tomuto balíčku připojeny.
21. Na zasedání Odborné skupiny pro politiku EU v oblasti trestního práva dne 23. ledna 2013 se Komise seznámila s tím jaká stanoviska k danému tématu zastává akademická obec, právníci, soudci, obhájci a státní zástupci.
22. Navíc se dne 19. února 2013 konala schůzka se zástupci ministerstev spravedlnosti členských států a Chorvatska věnovaná výhradně otázce presumpce nevinu.
23. Mimoto byl dne 27. února 2013 v rámci studie provedené při přípravě posouzení dopadů, které doprovází tento návrh, spuštěn na internetových stránkách GŘ pro spravedlnost a na stránkách Evropské soudní sítě internetový průzkum. O tomto průzkumu byly emailem informovány všechny významné zúčastněné strany a přišlo více než 100 reakcí. Průzkum se věnoval nejen právnímu stavu, pokud jde o ochranu práva na presumpci nevinu v členských státech, ale především jejího fungování v praxi. Závěry tohoto průzkumu byly zahrnuty do přílohy III posouzení dopadů, které je připojeno k tomuto návrhu. Posouzení dopadů je k dispozici na adrese [<http://ec.europa.eu/governance>]. Toto posouzení dokládá, že míra záruk v právních předpisech členských států je v obecné rovině přijatelná a nezdá se, že by v této oblasti existovaly nějaké systémové potíže. Existují však stále otázky, ve kterých je třeba právní záruky zdokonalit. Kromě toho v celé EU stále dochází příliš často k porušování presumpce nevinu.

2. PRÁVNÍ STRÁNKA NÁVRHU

2.1. ZVLÁŠTNÍ USTANOVENÍ

Článek 1 — Předmět

24. Cílem této směrnice je stanovit minimální pravidla pro některé aspekty práva podezřelých nebo obviněných osob na presumpci nevinu, dokud jejich vina nebyla uznána pravomocným rozsudkem. Směrnice se vztahuje na tato práva: právo nebyť označován orgány veřejné moci za vinného před vynesením pravomocného rozsudku, skutečnost, že důkazní břemeno leží na obžalobě a pochybnosti o vině

¹⁷ KOM(2006) 174 v konečném znění, 26.4.2006.

musí být vykládány ve prospěch obviněného, právo neobviňovat sám sebe, právo nespolupracovat a právo nevypovídat. Směrnice se rovněž zabývá právem být přítomen při řízení před soudem.

Článek 2 — Oblast působnosti

25. Směrnice se vztahuje na osoby podezřelé nebo obviněné v trestním řízení od samého počátku trestního řízení, dokonce již před okamžikem, kdy je podezřelá osoba vyrozuměna příslušnými orgány o skutečnosti, že je osobou podezřelou nebo obviněnou ze spáchání trestného činu. Použije se do skončení takového řízení, tj. do doby vynesení pravomocného rozsudku.
26. Jak uznal Soudní dvůr Evropské unie ve své judikatuře ohledně práva neobviňovat sám sebe, potřeba i úroveň ochrany presumpce neviny se u fyzických a právnických osob liší. Návrh směrnice tuto odlišnost zohledňuje, a vztahuje se proto pouze na fyzické osoby¹⁸. Tato směrnice bere tyto rozdíly v úvahu, a vztahuje se proto pouze na fyzické osoby.
27. Ochrana práva právnických osob na presumpci neviny je nicméně zajištěna stávajícími zárukami ve vnitrostátních a unijních právních předpisech, jak je vykládají vnitrostátní soudy a Soudní dvůr, a v EÚLP, jak ji vykládá ESLP.
28. Je proto zachován a respektován postupný přístup týkající se intervencí práva Unie, a to zejména v oblasti práv jednotlivců v trestním řízení. Budoucí iniciativy v této oblasti budou zvažovány v závislosti na vývoji vnitrostátních právních předpisů a judikatury.

Článek 3 – Presumpce neviny

29. Toto ustanovení stanoví právo na presumpci neviny.

Článek 4 — Veřejné označování osoby za vinnou před odsouzením

30. Jako jeden ze základních aspektů zásady presumpce neviny zavedl ESLP skutečnost, že soud či orgán veřejné moci nemůže veřejně označovat podezřelou nebo obviněnou osobu za vinnou ze spáchání trestného činu, dokud neproběhl soud a nebyla odsouzena pravomocným rozsudkem¹⁹. Tato zásada by se navíc podle judikatury ESLP měla vztahovat na všechny orgány veřejné moci²⁰. Obě situace by mohly ve veřejnosti vzbuzovat přesvědčení, že osoba je vinná a předjímat posouzení skutkového stavu soudním orgánem.
31. Touto zásadou by neměla být dotčena možnost zveřejnit v souladu s vnitrostátním právem rozhodnutí, kterým jsou v návaznosti na správní řízení ukládány sankce.

Článek 5 – Důkazní břemeno a požadovaná míra dokazování

32. Presumpce neviny stojí na předpokladu, že důkazní břemeno leží na obžalobě a jakékoliv pochybnosti o vině měly být vykládány ve prospěch podezřelé nebo obviněné osoby (*in dubio pro reo*). To předpokládá, že rozsudek soudu musí vycházet z důkazů, které byly soudy předloženy, a nikoli z pouhých podezření či domněnek. Není tím dotčena plná nezávislost soudnictví při posuzování viny podezřelé nebo obviněné osoby. ESLP navíc připustil, že v určitých taxativně uvedených případech lze důkazní břemeno přenést na obhajobu. Tento článek

¹⁸ Viz mimo jiné věc C-301/04 P Komise v SGL Carbon [2006] ECR I-5915; věc T-112/98 Mannesmannröhren-Werke v Komise [2001] ECR II-732.

¹⁹ Viz *Minelli v. Švýcarsko*.

²⁰ Viz *Allenet de Ribemont v. Francie*.

zohledňuje zásadu dovozenou ESLP²¹, která je považována za správnou rovnováhu mezi veřejným zájmem (potřebami trestního stíhání) a právem na obhajobu. Touto směrnicí nejsou dotčeny možnosti obhajoby předložit důkazní prostředky v souladu s platnými vnitrostátními pravidly.

Článek 6 a 7 – Právo neobviňovat sám sebe a nespolupracovat, právo nevypovídat

33. Tyto dva články zavádí právo neobviňovat sám sebe a nespolupracovat a právo nevypovídat. Právo nebýt nucen vypovídat proti sobě a nepřiznat vinu a nespolupracovat a právo nevypovídat jsou obecně uznávanými normami, které tvoří samotnou podstatu konceptu práva na spravedlivé řízení podle článku 6 EÚLP²². Jejich odůvodněním je mimo jiné ochrana obviněných před nepřipustným nátlakem ze strany orgánů veřejné moci, což pomáhá vyloučit justiční omyly a naplňovat cíle článku 6 EÚLP. „Míra nátlaku“ vyvíjeného na podezřelé nebo obviněné osoby s cílem přinutit je poskytnout informace o obvinění proti nim nesmí eliminovat, a to ani z důvodu bezpečnosti a veřejného pořádku, hlavní podstatu jejich práv neobviňovat sám sebe a nevypovídat²³. V každém případě musí být respektován článek 3 EÚLP o zákazu mučení, jak jej vykládá ESLP.
34. Právo neobviňovat sám sebe se primárně týká respektování rozhodnutí podezřelých nebo obviněných osob nevypovídat a zejména předpokládá, že obžaloba v trestní věci usiluje o prokázání dané věci podezřelým nebo obviněným bez použití důkazů získaných pomocí metod nátlaku či útisku v rozporu s vůlí podezřelých nebo obviněných. Navíc se působnost tohoto práva neomezuje na případy, kdy byl obviněný vystaven nezákonnému nátlaku nebo kdy byla vůle obviněného nějakým způsobem přímo zlomena²⁴. V tomto smyslu má podle ESLP dané právo úzkou vazbu na presumpci nevinu obsaženou v čl. 6 odst. 2 EÚLP.
35. Podezřelé nebo obviněné osoby by měly být neprodleně informovány o svém právu nevypovídat podle směrnice 2012/13/EU. Tyto informace by měly odkazovat na obsah práva nevypovídat a na to, jaké důsledky má vzdání se nebo uplatnění tohoto práva.
36. Ze skutečnosti, že podezřelá nebo obviněná osoba tato práva využije, by neměly být vyvozovány žádné závěry. V opačném případě by šlo pouze o právo zdánlivé, pokud by se podezřelé nebo obviněné osoby musely obávat, že jejich nespolupráce nebo nevypovídání budou později v průběhu trestního řízení použity proti nim. Jde o jediný způsob, jak podezřelým nebo obviněným osobám zajistit účinný výkon těchto práv, aniž by se musely obávat, že výkon těchto práv lze později použít proti nim. Směrnice proto zavádí rovněž zvláštní a okamžitou právní ochranu spočívající v tom, že není přípustné použít žádné důkazní prostředky získané v rozporu s těmito právy, s výjimkou zcela výjimečných případů, kdy použití těchto důkazních prostředků nepříznivě neovlivní spravedlivý průběh řízení²⁵.
37. Skutečnost, že z výkonu těchto práv by neměly být vyvozovány žádné negativní závěry a že výkon těchto práv by neměl být použit proti podezřelým nebo obviněným osobám v pozdější fázi trestního řízení, by členským státům neměla bránit v tom, aby

²¹ Viz mimo jiné rozsudky ESLP *Salabiaku v. Francie* (rozsudek 7.10.1988, stížnost 10519/83), *Barberà, Messegué a Jabardo v. Španělsko, Telfner v. Rakousko* (rozsudek ze dne 20.3.2001, stížnost 33501/96).

²² Viz mimo jiné, rozsudky ESLP ve věcech *Funke v. Francie, Murray v. Spojené království, Saunders v. Spojené království, Heaney a McGuinness v. Irsko* (rozsudek ze dne 21.12.2000, stížnost 34720/97), *Jalloh v. Německo* (rozsudek ze dne 11.7.2006, stížnost 54810/00).

²³ Viz *Heaney a McGuinness v. Irsko*, body 55 a 58.

²⁴ Viz *Allan v. Spojené království* (rozsudek ze dne 5.11.1992, stížnost 48539/99, bod 50).

²⁵ Viz *Allan v. Spojené království*, bod 42.

při rozhodování o uložení konkrétního trestu zohledňovaly spolupráci během trestního řízení.

Článek 8 a 9 – Právo být přítomen při řízení před soudem

38. Pokud se řízení před soudem koná v nepřítomnosti osoby, může dojít k ohrožení jejího práva na obhajobu. Obžalovaný v takovém případě nemůže předložit soudu svou verzi skutečností ani nemůže předložit důkazní prostředky. Může být proto shledán vinným, aniž by měl příležitost vyvrátit důvody pro své odsouzení.
39. Právo být přítomen při řízení před soudem nebo mít možnost vzdát se tohoto práva po poučení o něm, je pro výkon práva na obhajobu nepostradatelné.
40. Článek 8 stanoví, že členské státy musí zajistit, aby právo být přítomen při řízení před soudem platilo v každém řízení, které se zaměřuje na otázku posouzení viny obviněné osoby (jak u rozhodnutí o odsouzení, tak i u rozhodnutí o zproštění obžaloby). Přítomnost podezřelých nebo obviněných v tomto okamžiku trestního řízení je velmi důležitá vzhledem k důsledkům, které tento okamžik může pro ně mít.
41. Článek 8 garantuje právo obviněného být přítomen při řízení před soudem, které stanovil ESLP, a rovněž v souladu s Listinou, EÚLP a právem EU zavádí omezené výjimky z tohoto práva²⁶. Při dodržení podmínek stanovených v článku 8 nebrání nic členským státům v tom, aby pro nejběžnější méně závažné trestné činy využívaly „zkrácená řízení“. Článek 9 stanoví, že právní ochranou (jak ji dovodil ESLP) v případech, kdy nebylo dodrženo právo být přítomen při řízení před soudem, je povinnost umožnit obnovu řízení²⁷.

Článek 10 – Právní ochrana

42. ESLP důsledně tvrdí, že při porušení práva na spravedlivé řízení v čl. 6 odst. 2 EÚLP by nejvhodnější formou právní ochrany bylo zajistit, aby se podezřelá nebo obviněná osoba v maximální možné míře dostala do postavení, ve kterém by byla, nebýt nerespektování jejich práv²⁸.

Článek 11 – Shromažďování údajů

43. V zájmu sledování a hodnocení efektivnosti a účelnosti této směrnice je nezbytné, aby členské státy shromažďovaly údaje o výkonu práv uvedených v této směrnici. Mezi relevantní údaje patří údaje zaznamenané orgány činnými v trestním řízení o uplatněných prostředcích právní ochrany v případech porušení presumpce nevinny a práva být přítomen při řízení před soudem.

Článek 12 – Ustanovení o zákazu snížení úrovně právní ochrany

44. Účelem tohoto článku je zajistit, aby stanovení společných minimálních norem podle této směrnice nevedlo ke snížení vyšších norem v některých členských státech a norem stanovených Listinou a EÚLP. Jelikož tato směrnice stanoví minimální pravidla v souladu s článkem 82 SFEU, mohou členské státy nadále libovolně přijímat normy nad rámec norem dohodnutých v této směrnici.

Článek 13 – Provedení

²⁶ Viz rámcové rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009 (Úř. věst. L 81, 27.3.2009, s. 24).

²⁷ *Colozza v. Itálie*.

²⁸ Viz *Teteriny v. Rusko* (rozsudek ze dne 30.6.2005, stížnost 11931/03, bod 56), *Jeličić v. Bosna a Hercegovina* (rozsudek ze dne 31.10.2006, stížnost 41183/02, bod 53), *Mehmet a Suna Yiğit v. Turecko* (rozsudek ze dne 17.7.2007, stížnost 52658/99, bod 47) a *Salduz v. Turecko*, bod 72.

45. Tento článek stanoví, že členské státy musí tuto směrnici provést do xx/xx/201x a ve stejné lhůtě musí Komisi sdělit znění předpisů, kterými tuto směrnici provedly do svého vnitrostátního práva. Vzhledem k tomu, že plánovaná opatření lze snadno provést ve vnitrostátním právu, Komise nevyžaduje vysvětlující dokumenty pro výkon dohledu nad provedením směrnice. Jednotlivá prováděcí opatření, která mají být oznámena, by měla být dostatečně srozumitelná.

Článek 14 – Vstup v platnost

46. Tento článek stanoví, že směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

2.2. ZÁSADA SUBSIDIARITY

47. Právní předpisy členských států se značně rozcházejí, pokud jde o právo na presumpci nevinny a všechny jeho aspekty. Judikatura ESLP dokládá, že soustavně dochází k porušování presumpce nevinny a s ní souvisejícího práva na spravedlivý proces. Způsobuje to nedostatek vzájemné důvěry mezi justičními orgány různých členských států EU. Důsledkem je, že justiční orgány se zdráhají vzájemně spolupracovat. Posouzení dopadů připojené k tomuto návrhu dokládá, že ESLP sám nezajišťuje úplnou ochranu presumpce nevinny: některé aspekty presumpce nevinny nebyly v poslední době, případně obšírněji, tímto soudem zvažovány a právní ochrana tohoto soudu je intervencí pouze *ex post* až po vyčerpání všech vnitrostátních opravných prostředků. Tato směrnice doplní záruky, které nabízí ESLP, a zajistí, aby presumpce nevinny byla chráněna od okamžiku zahájení trestního řízení, včetně možnosti uplatnit prostředky právní ochrany EU.
48. Cíle návrhu nemůže být uspokojivě dosaženo na úrovni samotných členských států, jelikož návrh má podpořit vzájemnou důvěru mezi nimi, a je proto důležité dohodnout se na společných soudržných minimálních normách v celé Evropské unii. Tato skutečnost byla potvrzena ve Stockholmském programu, ve kterém Evropská rada vyzvala Komisi, aby se zabývala otázkou presumpce nevinny. Návrh sblíží procesní předpisy členských států, které se týkají některých aspektů práva na presumpci nevinny a práva být přítomen při trestním řízení před soudem, přičemž cílem je prohloubit vzájemnou důvěru. Návrh je proto v souladu se zásadou subsidiarity.

2.3. ZÁSADA PROPORCIONALITY

49. Návrh je v souladu se zásadou proporcionality, protože se omezuje na míru nezbytně nutnou k dosažení stanovených cílů na evropské úrovni a nepřekračuje rámec toho, co je pro tento účel nezbytné. Návrh se zabývá pouze některými aspekty presumpce nevinny, které jsou bezprostředněji propojeny s fungováním nástrojů vzájemného uznávání a policejní a justiční spolupráce v trestních věcech. Omezuje se navíc na fyzické osoby. Je to v souladu s postupným přístupem týkajícím se intervencí EU v oblasti procesních práv v trestních věcech a s potřebou proporcionálního opatření.

3. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

50. Tento návrh nemá žádný vliv na rozpočet EU.

Návrh

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY**kteřou se posilují některé aspekty presumpce nevinny a práva být přítomen při trestním řízení před soudem**

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 82 odst. 2 písm. b) této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru²⁹,

s ohledem na stanovisko Výboru regionů³⁰,

v souladu s řádným legislativním postupem,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Cílem této směrnice je zlepšit právo na spravedlivý proces v trestním řízení, a to stanovením minimálních pravidel pro některé aspekty presumpce nevinny a práva být přítomen při řízení před soudem.
- (2) Stanovením minimálních pravidel pro ochranu procesních práv podezřelých nebo obviněných osob by tato směrnice měla posílit důvěru členských států v systémy trestního soudnictví ostatních členských států, a pomoci tak ke zlepšení vzájemného uznávání rozhodnutí v trestních věcech. Tato společná minimální pravidla by měla rovněž vést k odstranění překážek volného pohybu občanů na území členských států.
- (3) Stockholmský program³¹ se výrazně zaměřuje na posílení práv jednotlivců v trestním řízení. V jeho bodě 2.4 vyzvala Evropská rada Komisi, aby předložila návrhy na postupné posilování práv podezřelých nebo obviněných osob. Agenda EU v oblasti procesních práv je navržena tak, aby fungovala jako funkční celek, a pouze pokud budou provedeny všechny jeho části, přinese pozitivní účinky v plné výši.
- (4) Ve Stockholmském programu Evropská rada vyzvala Komisi, aby posoudila další prvky minimálních procesních práv podezřelých nebo obviněných osob a vyhodnotila, zda je třeba se v zájmu podpory lepší spolupráce v této oblasti zabývat dalšími otázkami, jako je například presumpce nevinny.
- (5) Doposud byla přijata tři opatření: směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/64/EU³², směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/13/EU³³ a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/48/EU³⁴.

²⁹ Úř. věst. C ..., ..., s.

³⁰ Úř. věst. C ..., ..., s.

³¹ Úř. věst. C 115, 4.5.2010, s. 1.

³² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/64/EU ze dne 20. října 2010 o právu na tlumočení a překlad v trestním řízení (Úř. věst. L 280, 26.10.2010, s. 1).

- (6) Tato směrnice by se měla vztahovat pouze na trestní řízení. Tato směrnice se nevztahuje na správní řízení ukládající sankce, jako je řízení ve věcech hospodářské soutěže, obchodních, daňových, finančních služeb a jiná šetření správních orgánů v souvislosti s těmito řízeními, nevztahuje se ani občanské soudní řízení.
- (7) Tato směrnice by měla usnadnit praktické uplatňování práva na presumpci nevinu a všech jeho zvláštních aspektů a rovněž práva být přítomen při řízení před soudem, s cílem zaručit právo na spravedlivý proces.
- (8) Tato směrnice by se měla vztahovat na fyzické osoby, které jsou podezřelé nebo obviněné ze spáchání trestného činu. Tato směrnice by se měla použít ve všech fázích řízení, dokonce již před tím, než byla příslušnými orgány prostřednictvím úředního sdělení nebo jinak uvědomena o tom, že je podezřelá nebo obviněná ze spáchání trestného činu, a to až do okamžiku skončení řízení.
- (9) Tato směrnice uznává, že potřeba i úroveň ochrany presumpce nevinu se u fyzických a právnických osob liší. Pokud jde o fyzické osoby, zachycuje tuto ochranu bohatá judikatura Evropského soudu pro lidská práva. Soudní dvůr Evropské unie však uznal, že právnické osoby požívají práv vyplývajících z presumpce nevinu stejným způsobem jako fyzické osoby.
- (10) Za současného stavu vývoje vnitrostátních právních předpisů i judikatury na vnitrostátní úrovni a na úrovni Soudního dvora je předčasné přijímat na úrovni Unie právní předpisy týkající práva právnických osob na presumpci nevinu.
- (11) Ochrana práva právnických osob na presumpci nevinu by měla být zajištěna prostřednictvím stávajících právních záruk a judikatury, jejichž budoucí vývoj by měl být určujícím hlediskem při posuzování, zda je nutné přijmout opatření na úrovni Unie.
- (12) „Orgány činnými v trestním řízení“ se pro účely této směrnice rozumí orgány veřejné moci (donucovací nebo soudní), které podle vnitrostátního práva provádějí v rámci své pravomoci úkony trestního řízení.
- (13) Presumpce nevinu je porušena, pokud, bez předchozího prokázání viny zákonným způsobem, soudní rozhodnutí nebo veřejné prohlášení soudního orgánu nebo jiného orgánu veřejné moci označuje podezřelou nebo obviněnou osobu za odsouzenou.
- (14) Důkazní břemeno leží na obžalobě a jakákoli pochybnost musí být vykládána ve prospěch obviněného. Dojde tudíž k porušení presumpce nevinu, když je důkazní břemeno přesunuto z obžaloby na obhajobu, aniž by tím byly dotčeny případné úřední vyšetřovací pravomoci soudu a aniž by tím byla dotčena nezávislost soudní moci při posuzování viny podezřelé nebo obviněné osoby.
- (15) V některých případech by však přesun důkazního břemene na obhajobu neměl být neslučitelný s presumpcí nevinu, pokud jsou zajištěny určité záruky: mělo by být zajištěno, že skutkové či právní domněnky se omezují na přiměřenou míru s ohledem na závažnost věci a jsou vyvratitelné, například prostřednictvím nových důkazních prostředků pro polehčující okolnosti nebo v případě vyšší moci.

³³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/13/EU ze dne 22. května 2012 o právu na tlumočení a překlad v trestním řízení (Úř. věst. L 142, 1.6.2012, s. 1).

³⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/48/EU ze dne 22. října 2013 o právu na přístup k obhájci v trestním řízení a řízení týkajícím se evropského zatýkacího rozkazu a o právu na informování třetí strany a právu na komunikaci s třetími osobami a konzulárními úřady v případě zbavení osobní svobody (Úř. věst. L 294, 6.11.2013, s. 1).

- (16) Právo neobviňovat sám sebe a nespolupracovat je důležitým aspektem presumpce nevin. Podezřelé nebo obviněné osoby by neměly být nuceny k tomu, aby na žádost o popis událostí nebo o zodpovězení otázky předkládaly důkazy nebo dokumenty, nebo případně poskytovaly informace, které mohou vést k tomu, že obviní samy sebe.
- (17) Jakýkoliv nátlak vyvíjený s cílem přinutit podezřelou nebo obviněnou osobu k tomu, aby poskytla informace, by měl být omezený. Pro určení, zda nátlak neporušil tato práva, by se měly s přihlédnutím ke všem okolnostem věci zohlednit: povaha a míra nátlaku k získání důkazních prostředků, váha veřejného zájmu na vyšetření a potrestání předmětného trestného činu, existence případných relevantních záruk v řízení a účel, k jakému je získaný materiál použit. Míra nátlaku, který je na podezřelou nebo obviněnou osobu vyvíjen, s cílem přinutit ji poskytnout informace o obvinění proti ní, by však, ani z důvodů bezpečnosti nebo veřejného pořádku, neměla eliminovat samotnou podstatu jejího práva neobviňovat sám sebe a nevypovídat.
- (19) Právo neobviňovat sám sebe a nespolupracovat by se nemělo vztahovat na použití materiálů v trestním řízení, jež mohou být získány od podezřelé nebo obviněné osoby donucovacími prostředky, avšak které existují nezávisle na vůli podezřelé nebo obviněné osoby, jako jsou například materiály získané na základě povolení k prohlídce, materiály, u kterých existuje povinnost uchovávání a předložení na výzvu, dechové zkoušky, vzorky krve či moči a tkáně pro účely zkoušek DNA.
- (19) Právo nevypovídat je důležitým aspektem presumpce nevin. Mělo by sloužit jako ochrana před obviňováním sama sebe.
- (20) Právo neobviňovat sám sebe a nespolupracovat a právo nevypovídat by se mělo vztahovat na otázky, které materiálně souvisí s trestným činem, z jehož spáchání je dotčená osoba podezřelá nebo obviněná, a nikoliv například na otázky, které se týkají totožnosti podezřelé nebo obviněné osoby.
- (21) Právo na spravedlivý proces představuje jednu ze základních zásad demokratické společnosti. Právo obviněné osoby na to, aby byla přítomna při řízení před soudem, z tohoto práva vychází a mělo by být zaručeno v celé Unii.
- (22) Nicméně právo obviněné osoby na to, aby byla přítomna při řízení před soudem, není právem absolutním. Za určitých podmínek se obviněná osoba může tohoto práva výslovně nebo mlčky vzdát, musí to však učinit jednoznačně.
- (23) Za určitých přesně vymezených podmínek, které zajistí účinné dodržení práva na spravedlivý proces, by mělo být možné konat v nepřítomnosti podezřelé nebo obviněné osoby řízení před soudem, jehož výsledkem je rozhodnutí o vině.
- (24) Pokud jde o právo být přítomen při řízení před soudem, neměla by tato směrnice upravovat formy a způsoby, včetně procesních požadavků, kterými má být dosaženo výsledků v ní uvedených, neboť ty jsou záležitostí vnitrostátního práva členských států.
- (25) Při posuzování otázky, zda způsob poskytování informací zajišťuje dostatečnou informovanost dotčené osoby o řízení před soudem, lze ve vhodných případech rovněž přihlídnout k tomu, jaké úsilí dotčená osoba vyvinula, aby získala informace jí určené.
- (26) Zásada účinnosti práva Unie vyžaduje, aby členské státy zavedly přiměřenou a účinnou právní ochranu v případě porušení práva, jež jednotlivcům svěřuje právo Unie. Účinná právní ochrana při porušení některé ze zásad stanovených v této směrnici by měla zajistit, aby obviněná osoba byla v co největší možné míře uvedena do stejného postavení, v němž by se nacházela v případě, že by k porušení nedošlo.

- (27) Pro účely monitorování a vyhodnocování účinnosti této směrnice je třeba, aby členské státy shromažďovaly údaje o výkonu práv uvedených v této směrnici. Relevantní údaje by měly zahrnovat údaje zaznamenané orgány činnými v trestním řízení ohledně uplatněné právní ochrany v případech, kdy došlo k porušení některého z aspektů práva presumpce nevin, na které se vztahuje tato směrnice, a k porušení práva být přítomen při řízení před soudem.
- (28) Tato směrnice podporuje základní práva a zásady uznané v Listině základních práv Evropské unie a Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, včetně zákazu mučení a nelidského či ponižujícího zacházení, práva na svobodu a bezpečnost, respektování soukromého a rodinného života, práva na nedotknutelnost lidské osobnosti, práva dítěte, začlenění osob se zdravotním postižením, práva na účinnou právní ochranu a práva na spravedlivý proces, presumpce nevin a práva na obhajobu.
- (29) Vzhledem k tomu, že tato směrnice stanoví minimální pravidla, mohou členské státy rozšířit práva stanovená v této směrnici s cílem poskytnout vyšší úroveň ochrany. Tato vyšší úroveň ochrany by neměla být překážkou vzájemnému uznávání soudních rozhodnutí, k jehož usnadnění jsou tato minimální pravidla určena. Úroveň ochrany by nikdy neměla být nižší než normy stanovené Listinou základních práv Evropské unie, Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod, jak je vykládána v judikatuře Soudního dvora Evropské unie a Evropského soudu pro lidská práva.
- (30) Jelikož cíle této směrnice, totiž stanovení společných minimálních pravidel pro některé aspekty práva na presumpci nevin a práva být při trestním řízení před soudem, nemůže být uspokojivě dosaženo na úrovni členských států, a proto jej může být z důvodu jeho rozsahu a účinků lépe dosaženo na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o Evropské unii. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje tato směrnice rámec toho, co je nezbytné pro dosažení těchto cílů.
- (31) [V souladu s článkem 3 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného království a Irsko, pokud jde o prostor svobody, bezpečnosti a práva, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a Smlouvě o fungování Evropské unie, oznámily tyto členské státy své přání účastnit se přijímání a používání této směrnice] NEBO [V souladu s články 1 a 2 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného království a Irsko, pokud jde o prostor svobody, bezpečnosti a práva, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a Smlouvě o fungování Evropské unie, a aniž je dotčen článek 4 tohoto protokolu, se tyto členské státy neúčastní přijímání této směrnice, a proto pro ně není závazná ani použitelná]³⁵.
- (32) V souladu s články 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a Smlouvě o fungování Evropské unie, se Dánsko neúčastní přijímání této směrnice a tato směrnice pro ně není závazná ani použitelná,

³⁵

Konečné znění těchto bodů odůvodnění směrnice bude záležet na postoji, který Spojené království a Irsko přijmou v souvislosti s ustanoveními protokolu (č. 21).

PŘIJALY TUTO SMĚRNICI:

KAPITOLA 1

Předmět a oblast působnosti

Článek 1 *Předmět*

Tato směrnice stanoví minimální pravidla týkající se:

- a) některých aspektů práva na presumpci nevinu v trestním řízení;
- b) práva být přítomen při trestním řízení před soudem.

Článek 2 *Oblast působnosti*

Tato směrnice se vztahuje na fyzické osoby podezřelé nebo obviněné v trestních řízeních až do pravomocného skončení těchto řízení.

KAPITOLA 2

Právo na presumpci nevinu

Článek 3 *Presumpce nevinu*

Členské státy zajistí, aby podezřelé nebo obviněné osoby byly považovány za nevinné, dokud není prokázána jejich vina zákonným způsobem.

Článek 4 *Označování na veřejnosti za vinného před odsouzením*

Členské státy zajistí, aby veřejná prohlášení a úřední rozhodnutí orgánů veřejné moci vydaná před pravomocným odsuzujícím rozsudkem neoznačovala podezřelé nebo obviněné osoby za vinné.

Členské státy zajistí, aby byla v případě porušení dané povinnosti přijata vhodná opatření.

Článek 5 *Důkazní břemeno a požadovaná míra dokazování*

1. Členské státy zajistí, aby důkazní břemeno při stanovování viny podezřelých nebo obviněných osob leželo na obžalobě. Nejsou tím dotčeny případné úřední vyšetřovací pravomoci soudu v řízení před soudem.
2. Členské státy zajistí, aby každá domněnka, která přesouvá důkazní břemeno na podezřelou nebo obviněnou osobu, byla dostatečně významná, aby odůvodnila potlačení dané zásady, a byla vyvratitelná.
K vyvrácení takové domněnky by mělo stačit, aby obhajoba předložila dostatek důkazů pro vznik důvodných pochybností o vině podezřelé nebo obviněné osoby.
3. Když soud v řízení posuzuje vinu podezřelé nebo obviněné osoby, členské státy zajistí, aby tato osoba byla zproštěna obžaloby, pokud existují důvodné pochybnosti o její vině.

Článek 6

Právo neobviňovat sám sebe a nespolupracovat

1. členské státy zajistí, aby podezřelá nebo obviněná osoba měla v každém trestním řízení právo neobviňovat sama sebe a nespolupracovat.
2. Právo uvedené v odstavci 1 se nevztahuje na použití materiálů v trestním řízení, které mohou být získány od podezřelé nebo obviněné osoby donucovacími prostředky, avšak které existují nezávisle na vůli podezřelé nebo obviněné osoby.
3. Výkon práva neobviňovat sám sebe nebo práva nespolupracovat nesmí být použit proti podezřelé nebo obviněné osobě v pozdější fázi řízení a nesmí být chápán jako potvrzení skutečností.
4. Všechny důkazní prostředky získané v rozporu s tímto článkem jsou nepřípustné, ledaže by jejich použitím nebyl dotčen spravedlivý průběh řízení.

Článek 7

Právo nevypovídat

1. členské státy zajistí, aby podezřelá nebo obviněná osoba měla právo nevypovídat při výslechu prováděném policií nebo jinými orgány činnými v trestním řízení v souvislosti s trestným činem, z jehož spáchání je podezřelá nebo obviněná.
2. členské státy podezřelou nebo obviněnou osobu neprodleně poučí o jejím právu nevypovídat a vysvětlí jí obsah tohoto práva a důsledky, které jsou spojeny se vzdáním se či uplatněním tohoto práva.
3. Výkon práva nevypovídat nesmí být použit proti podezřelé nebo obviněné osobě v pozdější fázi řízení a nesmí být chápán jako potvrzení skutečností.
4. Všechny důkazní prostředky získané v rozporu s tímto článkem jsou nepřípustné, ledaže by jejich použitím nebyl dotčen spravedlivý průběh řízení.

KAPITOLA 3

Právo být přítomen při řízení před soudem

Článek 8

Právo být přítomen při řízení před soudem

1. členské státy zajistí, aby podezřelá nebo obviněná osoba měla právo být přítomna při řízení před soudem.
2. členské státy mohou stanovit možnost, kdy soud v řízení smí rozhodnout o vině v nepřítomnosti podezřelé nebo obviněné osoby pod podmínkou, že podezřelá nebo obviněná osoba:
 - a) byla:
 - i) včas osobně předvolána, a tudíž informována o plánovaném datu a místě konání řízení před soudem, nebo jiným způsobem fakticky obdržela úřední informaci o plánovaném datu a místě konání uvedeného řízení takovým způsobem, aby bylo možné jednoznačně určit, že o plánovaném řízení věděla,
 - a
 - ii) informována, že rozhodnutí může být vyneseno, pokud se k řízení před soudem nedostaví; nebo

- b) o plánovaném řízení před soudem věděla a pověřila svého právního zástupce, kterého si sama zvolila, nebo který jí byl ustanoven státem, aby ji v řízení před soudem obhajoval, a byla tímto zástupcem skutečně při tomto řízení obhajována.
3. Pokud podmínky uvedené v odstavci 2 nebyly splněny, může členský stát přistoupit k výkonu rozhodnutí zamýšleného v tomto odstavci, jestliže tato osoba rozhodnutí obdržela a byla výslovně poučena o právu na obnovu řízení nebo právu na odvolací řízení, jichž má právo se zúčastnit a která umožní nově určit podstatu věci, včetně posouzení nových důkazních prostředků, a která mohou vést ke zrušení původního rozhodnutí, a tato osoba:
- a) výslovně uvede, že rozhodnutí nenapadá,
- nebo
- b) nepodá návrh na obnovu řízení nebo odvolání v přiměřené lhůtě.

Článek 9

Právo na obnovu řízení

Členské státy zajistí, aby v případech, kdy podezřelá nebo obviněná osoba nebyla přítomna při řízení před soudem v čl. 8 odst. 1 a nebyly splněny podmínky stanovené v čl. 8 odst. 2 a 3, má dotčená osoba právo na nový proces, při kterém má právo být přítomna a který umožní nově určit podstatu věci, včetně přezkoumání nových důkazních prostředků, a který může vést ke zrušení původního rozhodnutí.

KAPITOLA 4

Obecná a závěrečná ustanovení

Článek 10

Právní ochrana

1. Členské státy zajistí, aby podezřelá nebo obviněná osoba měla účinný prostředek právní ochrany, pokud jsou její práva přiznaná touto směrnicí porušena.
2. Účinná právní ochrana zajistí, aby obviněná osoby byla v co největší možné míře uvedena do stejného postavení, v němž by se nacházela v případě, že by k porušení nedošlo, s cílem ochránit právo na spravedlivý proces a právo na obhajobu.

Článek 11

Shromažďování údajů

Poprvé do [...] a poté každé tři roky sdělí členské státy Komisi údaje o tom, jak byla práva stanovená v této směrnici uplatňována.

Článek 12

Ustanovení o zákazu snížení úrovně právní ochrany

Nic v této směrnici nesmí být vykládáno tak, že omezuje práva a procesní záruky zakotvené v Listině základních práv Evropské unie, v Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, jiných příslušných ustanoveních mezinárodního práva nebo právních předpisech kteréhokoli členského státu, které stanoví vyšší úroveň ochrany, či se od nich odchyluje.

*Článek 13
Provedení*

1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí do [18 měsíců od jejího vyhlášení]. Neprodleně sdělí Komisi jejich znění.

Tyto předpisy přijaté členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

2. Členské státy sdělí Komisi znění hlavních ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

*Článek 14
Vstup v platnost*

Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

*Článek 15
Určení*

Tato směrnice je určena členskými státem v souladu se Smlouvami.

V Bruselu dne

*Za Evropský parlament Za Radu
předseda/předsedkyně*

předseda/předsedkyně